

УДК 796.8:33

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-2\(2\)-241-247](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-2(2)-241-247)

Корягін Віктор Максимович магістрант інституту економіки і менеджменту, спеціальність «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», Національний університет «Львівська політехніка», вул. С. Бандери, 12, м. Львів, 79013, Україна, тел. (032) 237-80-08, тел.моб. (099) 545-26-36

ФІНАНСОВІ І ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНИХ ЛІТНІХ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР

Анотація. Олімпійські ігри – найбільші міжнародні комплексні спортивні ігри, що проводяться один раз на чотири роки під егідою Міжнародного олімпійського комітету (МОК). Медаль, що її здобуто на Олімпійських іграх, вважається одним з найвищих досягнень у спорті [1], [2], [3].

Сучасні Олімпійські ігри були відроджені наприкінці ХІХ століття французьким громадським діячем П'єром де Кубертенем. Літні Олімпійські ігри проводяться кожні 4 роки, починаючи з 1986 року, за виключенням років, які співпали зі світовими війнами [4].

На конгресі, проведеному 16–23 червня 1894 року у Сорбоні (Паризький університет), П'єр де Кубертен виклав свої думки і ідеї міжнародному товариству. На конгресі було прийняте позитивне рішення про те, що перші Олімпійські ігри повинні відбутися у 1896 році в Афінах, країні родоначальниці Ігор – Греції. Щоби організувати проведення ігор, був заснований Міжнародний олімпійський комітет (МОК). Першим президентом Комітету став грек Деметріус Вікелас. Генеральним секретарем став барон П'єр де Кубертен [5].

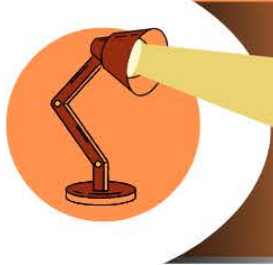
Місто, де проходитимуть чергові Олімпійські ігри, визначається на спеціальній сесії МОК не менше, як за 7 років до дати проведення відповідних ігор. Місто обирається з декількох міст-кандидатів, які подали для цього офіційні заявки. Визначення відбувається шляхом прямого таємного голосування членами МОК, за виключенням представників країн-кандидатів і президента МОК [6], [7].

Організацію і фінансування Олімпійських ігор здійснює Організаційний комітет, який створюється в країні, де проводяться ігри.

Ключові слова: сучасні літні Олімпійські ігри, економічні аспекти, фінанси.

Koriahin Viktor Maksymovych – Master's student of the Institute of Economics and Management, speciality "Finance, banking, insurance and stock market", Lviv Polytechnic National University, S. Bandery St., 12, Lviv, 79013, Ukraine, tel. (032) 237-80-08, tel.mob. (099) 545-26-36

FINANCIAL AND ECONOMIC ASPECTS OF THE MODERN OLYMPIC GAMES

Abstract. The Olympic Games are the largest international complex sports games held once every four years under the auspices of the International Olympic Committee (IOC). The medal she won at the Olympic Games is considered one of the highest achievements in sports [1], [2], [3].

The modern Olympic Games were revived at the end of the 19th century by the French public figure Pierre de Coubertin. The Summer Olympic Games have been held every 4 years since 1986, excluding years that coincided with world wars [4].

At the congress held on June 16-23, 1894 at the Sorbonne (University of Paris), Pierre de Coubertin presented his thoughts and ideas to the international community. At the congress, a positive decision was made that the first Olympic Games should be held in 1896 in Athens, the country of origin of the Games - Greece. The International Olympic Committee (IOC) was founded to organize the Games. The first president of the Committee was the Greek Demetrius Vikelas. Baron Pierre de Coubertin became the general secretary [5].

The town where the next Olympic Games will be held is determined at a special session of the IOC at least 7 years before the date of the relevant games. The city is chosen from several candidate cities that submitted official applications for this. The determination is made by direct secret voting by the members of the IOC, with the exception of the representatives of the candidate countries and the president of the IOC [6], [7].

The organization and financing of the Olympic Games is carried out by the Organizing Committee, which is created in the country where the games are held.

Keywords: modern summer Olympic Games, economic aspects, finance.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку Олімпійського руху є необхідність у повній мірі відображати та враховувати фінансові та економічні аспекти проведення літніх Олімпійських ігор. Встановлено [8], [9], [10], [11], [12], що з часом підвищується роль і значимість Олімпійських ігор в сучасному світі, зростання ролі економічних і фінансових аспектів проведення ігор.

Актуальність дослідження зумовлена потребою в аналізі змінюваної в часі системи фінансування сучасних літніх Олімпійських ігор.

Методи дослідження. Аналіз літературних джерел, присвячених фінансовим та економічним аспектам сучасних літніх олімпійських ігор.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Історія сучасних літніх Олімпійських ігор, її економічні і фінансові аспекти постійно знаходяться в полі зору спеціалістів [13], [14], [15], [16], [17].

Організаційний комітет з проведення літніх Олімпійських ігор за масштабами своєї діяльності і складності тих питань, що йому доводиться вирішувати, нагадує центральний апарат доволі великої корпорації. Об'єм його документів, які він використовує, складає не менше 184 тисяч, у тому числі документи, які стосуються економічних і фінансових питань.

Мета статті – дослідити фінансові та економічні аспекти сучасних літніх Олімпійських ігор.

Виклад основного матеріалу. Основна частина комерційних доходів від проведення ігор (це, в першу чергу, гроші найбільших спонсорів маркетингової програми МОК і доходи від телетрансляцій), надходять Міжнародному олімпійському комітету. У свою чергу, МОК половину цих грошей спрямовує організаційним комітетам ігор, а половину використовує на свої потреби і розвиток олімпійського руху. Організаційний комітет отримує також 95% поступлень від продажу квитків. Але основна частина фінансування в останні десятиріччя лягає, як правило, на державні джерела, причому найбільші витрати лягають не на проведення ігор, а на розвиток інфраструктури. Так, наприклад, основна частина витрат при проведенні Олімпійських ігор у Лондоні у 2012 році лягла на реконструкцію районів, які знаходились поруч із олімпійським парком [11].

Витрати на літні Олімпійські ігри, починаючи з ігор 1988 року (Сеул) і до ігор 2021 року (Токіо) представлені в таблиці 1 [11].

Таблиця 1

Витрати на літні Олімпійські ігри (з включенням витрат на будівництво міської і транспортної інфраструктури, в поточних цінах)

Літні Олімпійські ігри	Загальна сума витрат на проведення літніх Олімпійських ігор
Ігри в Сеулі (1988)	Більше 4 млрд. дол.
Ігри в Барселоні (1992)	До 7 млрд. дол.
Ігри в Атланті (1996)	1.7 млрд. дол.
Ігри в Сіднеї (2000)	6.5 млрд. австралійських дол. (USD 3.8 млрд.)
Ігри в Афінах (2004)	13 млрд. євро
Ігри в Пекіні (2008)	20-44 млрд. дол. (в залежності від включення тих чи інших об'єктів)
Ігри в Лондоні (2012)	16.6. [15] – 37 млрд. дол.
Ігри в Ріо-де-Жанейро (2016)	11-20 млрд. дол. [16]
Ігри в Токіо (2021)	28-39.5 млрд. дол.

Як видно з таблиці 1, від Олімпійських ігор 1988 року до ігор 2021 року витрати на проведення Олімпійських ігор значно зросли. Якщо у 1988 році (Сеул) вони склали більше 4 млрд. доларів, то у 2008 році (Пекін) вже були на рівні 20-44 млрд. доларів, Лондоні (2012) — 16.6-37 млрд. доларів, Ріо-де-Жанейро (2016) — 11-20 млрд. доларів, а у Токіо (2021) — 28-39.5 млрд. доларів.

Найбільш складними були літні Олімпійські ігри у Токіо (2021 р.) у зв'язку з пандемією Covid-19. Вони практично проводились без глядачів, внаслідок чого організатори не доотримали від продажу квитків, за їхніми оцінками, від 800млн. до 1.2 млрд. доларів. А значна сума грошей була витрачена на будівництво спортивних об'єктів: гімнастична зала — 200 млн. дол., об'єкт для гри у бадмінтон — 330 млн. дол., для гри у волейбол — 340 млн. дол., водних видів спорту — 540 млн. дол., 21 будівля Олімпійського селища — 2 млрд. дол. [18].

В цілому, система фінансування проведення літніх Олімпійських ігор до Другої світової війни базувалась на одному з основних принципів олімпізму: жодні організації не повинні отримувати дохід від проведення ігор. Більше 50 років фінансові потреби МОК задовольнялись за рахунок внесків його членів та пожертв меценатів [18].

Другий етап фінансування – від XIV Ігор у Лондоні (1948 р.) до XXI Ігор у Монреалі (1976 р.). Ігри 1948 року у Лондоні – це були перші ігри після 12-річної перерви, де основну частину доходів складав продаж квитків. Компанія BBC придбала права на телетрансляцію за 3 тисячі доларів. У 1952 році, спеціально створена комерційним відділом, вперше була проведена повноцінна маркетингова акція із залученням міжнародних компаній і підприємств з 12 країн. Спостерігалось зростання кількості компаній, які вкладали кошти в проведення Олімпійських ігор. На сьогоднішній день МОК має 15 постійних партнерів: AbInBev, Airbnb, Alibaba, Allianz, Atos, Bridgestone, Coca-Cola, Deloitte, Intel, Omega, Panasonic, Procter&Gamble, Samsung, Toyota, Visa. Кошти цих корпорацій дозволяють фінансувати захід. В обмін компанії отримують можливість асоціювати свій бренд з олімпійською символікою [11].

Зростала і роль телебачення не тільки у питаннях, пов'язаних з фінансуванням проведення Олімпійських ігор, але й у системі показу самих ігор.

Безпосередньо права на телетрансляції кожної Олімпіади продає Оргкомітет. Причому угода укладається за кілька років до відкриття Ігор. Ще з часів римської Олімпіади розгорнулося жорстке суперництво між трьома китами американського ТБ — національними мережами Ей- Бі-Сі, Ен-Бі-Сі та Сі-Бі-Ес — за ексклюзивне право висвітлення кожних Ігор. Тоді, 1960 р., перший (і єдиний) раз перемогла Сі-Бі-Ес. Далі найчастіше це право стосовно висвітлення літніх Олімпіад виборювала Ей-Бі-Сі. А от в останні десятиліття (починаючи з 1980 р.) першість неодмінно залишається за Ен-Бі-Сі (вона ж фінансово «застовпила» це право аж до 2012 року).

Компанія-переможець розробляє загальну стратегію висвітлення Ігор, створює як єдину світову програму, так і численні її варіанти для «індивідуальних потреб» співзамовників трансляцій — найбільших національних мереж, перепродає «вроздріб» частину прав іншим міжнародним телеоб'єд-

нанням. І, як правило, здійснює технічне забезпечення телетрансляцій — від встановлення сотень найрізноманітніших телекамер на стадіонах і в залах до організації супутникового зв'язку на всі континенти планети.

Із середини 90-х р. права на телетрансляції стали продаватися «оптом», тобто відразу на кілька наступних Олімпіад. Так, МОК повідомив, що телеправа на Ігри з 2000 по 2008 роки продані Європейській Телерадіомовній Спілці (EBU) за 1 млрд. 442 млн. доларів.

За цикл 2014-2020 років телекомпанія NBC у США за права на трансляцію Олімпійських ігор заплатила \$4,38 млрд, угоду уклали ще у 2011-му. Нову підписали у 2014-му — до 2032 року на суму \$7,75 млрд., а реклами під час Ігор у Токіо продала тільки на 1,25 мільярда.

Раніше міста-організатори отримували більшу частину прибутку від продажу ТБ-прав. Ще у 1990-ті роки МОК забирав собі лише 4% від цього. А вже на Олімпіаді-2016 МОК отримав 70%.

Якщо аналізувати загальні витрати на проведення Олімпійських ігор, то ігри у Лондоні (2012 рік) стали найдорожчими серед літніх змагань. Спочатку на їх проведення було виділено значну суму – 14.6 млрд. доларів. Та реальні витрати сягнули 16.6–37 млрд. доларів [11]. Хоча за деякими оцінками, витрати на проведення літніх Олімпійських ігор у Пекіні (2008 рік) становили навіть більшу суму — 20–44 млрд. доларів [11]. Загальні витрати на проведення літніх Олімпійських ігор у Токіо (2021 рік) становили 14.4 млрд. доларів. Тоді вжиті заходи проти пандемії коронавірусу дозволили зменшити витрати на проведення ігор.

Висновки.

1. Проведені дослідження показали, що від Олімпіади до Олімпіади значно зростали витрати на їх проведення. Це пов'язане зі збільшенням кількості країн, які приймали участь в іграх, збільшенням кількості видів спорту у програмі Олімпійських ігор, розширенням інфраструктури для проведення Олімпійських ігор тощо.

2. Разом з тим розширюється кількість послуг, що призводить до збільшення прибутку від проведення Олімпійських ігор, підвищується їх соціальне значення.

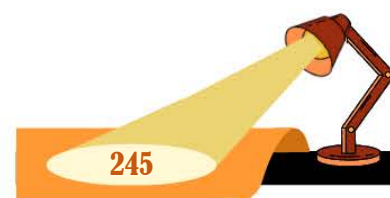
Література:

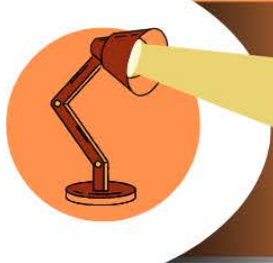
1. Бубка С.Н. Олімпійський спорт: давньогрецька спадщина та сучасний стан : автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.01 / Бубка Сергій Назарович ; Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України. - К., 2014. - 35 с.

2. Платонов В.М. Енциклопедія Олімпійського спорту України / за ред. В.М. Платонова. – Київ : Олімпійська література, 2005. – 464 с. – ISBN 966-7133-71-0

3. Булатова М.М. Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях і відповідях М.М. Булатова. – Київ : Олімпійська література, 2009. – 400 с. ISBN 978-966-8708-14-5

4. Bubka, S. (2012). Olympic Sports in XXI Century: Contradictions of social and economic essence. // Bubka S., Michuda, Y / Proceeding book: XVI International Scientific Congress “Olympic Sports and Sports for All” and VI International Scientific Congress “Sports, Stress, Adaptation”. P.779–782.

5. Платонов В.М. Олімпійський спорт: в 2 т. /В.М. Платонов, М.М. Булатова, С.Н. Бубка [і ін.]; під заг. ред. В.М. Платонова. – Київ: Олімпійська література, 2009. – Т. 2. – 696 с. ISBN 978-966-8708-17-6.
6. Bubka, S.N. (2011). Socio-economic aspects of the development of Olympic sports in the 21st century// S.N. Bubka / Sportul Olimpic si sportul pentru toti : Materialele Congresului St. Intern. / col. Red.: V.Manolachi, S.Danail. – Ch.: USEFS., P. 37-42.
7. Nureev, R.M. These different Olympic games. / R.M.Nureev, E.V. Markin [Electronic resource] – Access mode: [http:// cyberleninka.ru/article/h/eti-raznye-olimpiyskie-igry](http://cyberleninka.ru/article/h/eti-raznye-olimpiyskie-igry)
8. Бубка С. Н. Соціальна спрямованість економічних програм у сучасному олімпійському спорті. Теорія і методика фіз. виховання і спорту. – 2011. – № 4. – С. 75–78.
9. Маляр Е.І. Організаційно-правові та економічні основи олімпійського та професійного спорту: Методичні рекомендації / Е.І. Маляр, Н.С. Маляр. – Тернопіль, ЗУНУ: Економічна думка, 2023. - 28 с.
10. Скавронська І. Фінансово-економічні засади організації та проведення олімпійських ігор. Економічний аналіз. 2013. – Вип. 12, ч. 2
11. Olympic Marketing Fact File. [Electronic resource] – Access mode: <https://stillmed.olympics.com/media/Documents/International-Olympic-Committee/IOC-Marketing-And-Broadcasting/IOC-Marketing-Fact-File.pdf>
12. The 2016 Rio Summer Olympics: By The Numbers. [Electronic resource] – Access mode: <https://www.forbes.com/sites/christinasettimi/2016/08/05/the-2016-summer-olympics-in-rio-by-the-numbers/?sh=2e1255acfa18>
13. Nureev, R.M., Markin, E.V. (2015). The economics of the Olympic games: monograph. – М.: Norma.
14. De Groote, P. (2005). Economic and tourism aspects of the Olympic Games. *Tourism review*. Vol. 60, 1.
15. John A. Davis. (2012). The Olympic Games Effect: How Sports Marketing Builds Strong Brands, 2nd Edition. – John Wiley & Sons: Singapore Pte. Ltd.
16. Chappelet, Jean-Loup. (2012). The International Olympic Committee and the Olympic system. Management of word sport / Jean-Loup Chappelet, Brenda Kubler-Mabbott. – М.: Reed Media.
17. Chappelet, Jean-Loup. (2016) From Olympic administration to Olympic governance, *Sport in Society*, 19:6, 739-751. DOI: 10.1080/17430437.2015.1108648
18. Olympic Games Study Commission. Interim Report to the 114th IOC Session. [Electronic resource] – Access mode: <https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/IOC/Who-We-Are/Commissions/Olympic-Games-Study/Interim-report-to-the-114th-IOC-Session-Mexico-November-2002.pdf>

References:

1. Bubka, S.N. (2014). Olimpiiskyi sport: davnohretska spadshchyna ta suchasnyi stan [Olympic sports: ancient Greek heritage and current state]. *Thesis diss.* Kyiv. 35 p. [in Ukrainian]
2. Platonov, V.M. (2005). Entsyklopediia Olimpiiskoho sportu Ukrainy [Encyclopaedia of Olympic Sports of Ukraine]. – Kyiv : Olimpiiska literatura, 464 p. [in Ukrainian]
3. Bulatova, M. (2009). Encyclopaedia of Olympic Sports in Questions and Answers. – Kyiv: Olimpiiska literatura. – 400 p.
4. Bubka, S., Michuda, Y. (2012). Olympic Sports in XXI Century: Contradictions of social and economic essence. *Proceeding book: XVI International Scientific Congress “Olympic Sports and Sports for All” and VI International Scientific Congress “Sports, Stress, Adaptation”*. P.779–782.

5. Platonov, V.M., Bulatova, M.M., Bubka, S.N. (2009). Olimpiiskyi sport [Olympic Sports]. – Kyiv : Olimpiiska literatura. 696 p. [in Ukrainian]
6. Bubka, S.N. (2011). Socio-economic aspects of the development of Olympic sports in the 21st century// S.N. Bubka / Sportul Olimpic si sportul pentru toti : Materialele Congresului St. Intern. / col. Red.: V.Manolachi, S.Danail. – Ch.: USEFS., P. 37-42.
7. Nureev, R.M. These different Olympic games. / R.M.Nureev, E.V. Markin [Electronic resource] – Access mode: [http:// cyberleninka.ru/article/h/eti-raznye-olimpiyskie-igry](http://cyberleninka.ru/article/h/eti-raznye-olimpiyskie-igry)
8. Bubka, S. N. (2011). Sotsialna spriamovanist ekonomichnykh proham u suchasnomu olimpiiskomu sporti Teoriia i metodyka fiz. vykhovannia i sportu [Social orientation of economic programs in modern Olympic sports.] *Theory and methodology of physical education and sports*, № 4, P. 75–78. [in Ukrainian]
9. Maliar, E.I. Maliar, N.S. (2023). Orhanizatsiino-pravovi ta ekonomichni osnovy olimpiiskoho ta profesiinoho sportu [Organizational, legal and economic foundations of Olympic and professional sports]. *Economic thought*. 23 p. [in Ukrainian]
10. Skavronska, I. (2013). Finansovo-ekonomichni zasady orhanizatsii ta provedennia olimpiiskykh ihor [Financial and economic foundations of the organization and holding of the Olympic Games]. *Economic analysis*, 12 (2). [in Ukrainian]
11. Olympic Marketing Fact File. [Electronic resource] – Access mode: [http:// https:// stillmed.olympics.com/media/Documents/International-Olympic-Committee/IOC-Marketing-And-Broadcasting/IOC-Marketing-Fact-File.pdf](http://https://stillmed.olympics.com/media/Documents/International-Olympic-Committee/IOC-Marketing-And-Broadcasting/IOC-Marketing-Fact-File.pdf)
12. The 2016 Rio Summer Olympics: By The Numbers. [Electronic resource] – Access mode: <https://www.forbes.com/sites/christinasettimi/2016/08/05/the-2016-summer-olympics-in-rio-by-the-numbers/?sh=2e1255acfa18>
13. Nureev, R.M., Markin, E.V. (2015). The economics of the Olympic Games: monograph. – M.: Norma.
14. De Groote, P. (2005). Economic and tourism aspects of the Olympic Games. *Tourism review*. Vol. 60, 1.
15. John A. Davis. (2012). The Olympic Games Effect: How Sports Marketing Builds Strong Brands, 2nd Edition. – John Wiley & Sons: Singapore Ptc. Ltd.
16. Chappelet, Jean-Loup. (2012). The International Olympic Committee and the Olympic system. Management of word sport/Jean-Loup Chappelet, Brenda Kubler-Mabbott.–M.: Reed Media.
17. Chappelet, Jean-Loup. (2016). From Olympic administration to Olympic governance, *Sport in Society*, 19:6, 739-751. DOI: 10.1080/17430437.2015.1108648
18. Olympic Games Study Commission. Interim Report to the 114th IOC Session. [Electronic resource] Access: <https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/IOC/Who-We-Are/Commissions/Olympic-Games-Study/Interim-report-to-the-114th-IOC-Session-Mexico-November-2002.pdf>

